

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)

“જ્યોતિમય” પરિસર,
સરખેજ-ગાંધીનગર હાઇવે,
છારોડી, અમદાવાદ-382 481

E-mail: feedback@baou.edu.in

Website : www.baou.edu.in

સત્રીયકાર્ય ઓગષ્ટ – 2017

સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ

બી.એ. પ્રથમ વર્ષ

હિન્દી પ્રશ્નપત્ર-1

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ

30/04/2018

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્ર,

બી.એ.અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા બદલ આપને અમારા વતી ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. આપ દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છો જેમાં આપની ઉપર અધ્યાપકનું કોઈ અંકુશ નથી. આ પદ્ધતિમાં આપને સ્વંય અનુશાસન અપનાવવું જરૂરી છે. આપને આપના વિષયની કેડીટ અનુસાર આ વિષયમાં દૈનિક 2 કલાક સમય ફાળવવો આવશ્યક છે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું ફોર્મેટ એ આપની સત્રાંત પરીક્ષાના ફોર્મેટ પ્રમાણે જ રાખવામાં આવેલ છે, જેથી અમારી પરીક્ષાની તૈયારી અર્થે યોગ્ય સમજ માટે સ્વાધ્યાયકાર્ય ખૂબ ઉપયોગી છે. સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ આપને મળેલી અભ્યાસ-સામગ્રીમાંથી સીધા જ કોપી કરવાના નથી, આપ જે વાંચન કરો છો, જે સમજો છો, તે આપની પોતાની ભાષામાં લખવાનું રહેશે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું પુનઃમૂલ્યાંકન થતું નથી જો કોઈ વિષયના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં ઓછા ગુણ હોય તા ફરીથી લખેલું સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વિકારવામાં આવશે નહીં. જેથી આપ પ્રથમ વખતે જ વ્યવસ્થિત જવાબો લખી જમા કરાવશો. જેથી સારામાં સારા ગુણ મેળવી શકશો અને ઉત્તમ પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકશો.

ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ સહ,

સ્વાધ્યાયકાર્ય વિભાગ

અગત્યની સૂચનાઓ

- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ: **30/04/2018** છે, તો આ સમય મર્યાદામાં આપે સ્વાધ્યાયકાર્ય લખી જમા કરાવવું જરૂરી છે.
- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની રસીદ લેવી ફરજિયાત છે. જેથી ભવિષ્યમાં સ્વાધ્યાયકાર્યને લગતી કોઈ પૂછપરછ કરવી હોય તેના ઉકેલમાં રસીદ રજૂ કરી શકાય.
- તમારા ચેક થઈ ગયેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય તમારી સત્રાંત પરીક્ષા પહેલા જ કેન્દ્ર પર રસીદ બતાવી પરત લેવા જેથી પરીક્ષાના વાંચન અર્થે પણ તેને ઉપયોગમાં લઈ શકાય.
- બી.એ./બી.કોમ. અભ્યાસક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં પાસ થવા માટે **11** ગુણ લાવવા જરૂરી છે, જો તેનાથી ઓછા ગુણ હોય તો તે સ્વાધ્યાયકાર્યમાં વિદ્યાર્થી નપાસ માનવામાં આવશે, અને તે સ્વાધ્યાયકાર્ય નવા સત્રનું મેળવીને ફરીથી લખવાનું રહેશે.
- સ્વાધ્યાયકાર્યના ગુણ વગર ફાઈનલ માર્કશીટ મેળવી શકાશે નહીં.
- લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની સાથે સ્વાધ્યાયકાર્યનું પ્રશ્નપત્ર ફરજિયાત જોડવું.
- આ પછીનું પેજ વિદ્યાર્થીએ પ્રિન્ટ કાઢી તેમાં માંગેલ માહિતી ભરી લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્યના પ્રથમ પેજ ઉપર લગાવવું.

डॉ.बाबासाहेब अम्बेडकर ओपन युनिवर्सिटी,
अहमदाबाद

अभ्यासक्रमनुं नाम : એફ.વાય.બી.એ.

પાઠ્યક્રમનું નામ : હિન્દી પ્રશ્નપત્ર-1

નોંધણીનંબર : _____

અભ્યાસકેન્દ્રનું નામ : _____

નામ : _____

અભ્યાસકેન્દ્ર કોડ નં. : _____

સરનામું : _____

મોબાઇલ નંબર : _____

ઈ-મેઇલ : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____

તારીખ : _____

डॉ.बाबासाहेब अम्बेडकर ओपन युनिवर्सिटी, अहमदाबाद

अभ्यासक्रम : बी.ए. प्रथम वर्ष

पाठ्यक्रम : हिन्दी प्रश्नपत्र-1

सत्रीयकार्य अगस्त 2017

कुल अंक - 30

उत्तीर्णांक - 11

विभाग क : निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर 800 शब्दों में लिखिए :

(8 x 1 = 8)

1. हिंदी गद्य की विविध विधाओं का संक्षिप्त परिचय दीजिए.

अथवा

‘निर्मला’ उपन्यास के संरचना शिल्प पर विचार कीजिए.

विभाग ख : निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 400 शब्दों में लिखिए :

(4 x 2 = 8)

1. निम्नलिखित उद्धरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :

(200-200 शब्दों की 2 व्याख्याएँ करनी हैं.)

- 1) चार दिन तक पलक नहीं झंपी. बिना फेरे घोडा बिगड़ता है और बिना लड़े सिपाही.
मुझे तो संगीन चढ़ाकर मार्च का हुकम मिल जाए, फिर सात जर्मनों को अकेला
मारकर न लौटूँ तो मुझे दरबार साहब की देहली पर मत्था टेकना नसीब न हो.

अथवा

अपने बादशाह के लिए जिनकी आँखों से एक बूंद आँसू न निकला, उन दोनों प्राणियों
ने शतरंज के वजीर की रक्षा में प्राण दे दिये.

- 2) चौधरी बेसुध पड़े थे. अब उन्हें होश आया, इयोढी का परदा आँगन में सामने पड़ा था,
परंतु उसे उठाकर फिर से लटका देने की सामर्थ्य उनमें शेष न थी. शायद अब इसकी
आवश्यकता भी न रही थी. परदा जिस भावना का अवलंब था, वह मर चुकी थी.

अथवा

में तो इनसे कहती हूँ कि जब पल्ला पकड़ा है तो अंत समय में भी साथ ही रखो, सो तो इनसे होता नहीं. सारा धरम-करम ये ही लूटेंगे, सारा जस ये ही बटोरेंगे और मैं अकेली पड़ी पड़ी यहाँ इनके नाम को रोया करूँ. उस पर से कहीं आऊँ-जाऊँ, तो भी इनसे बर्दाश्त नहीं होता.

2. 'आकाशदीप' कहानी की परिवेश परिकल्पना पर प्रकाश डालिए.
3. उपन्यास के रचनागत वैशिष्ट्य के आधार पर कहानी से उसका अंतर स्पष्ट कीजिए.
4. 'निर्मला' उपन्यास की कथावस्तु की विशेषताएँ बताइए.

विभाग ग : किन्हीं तीन पर 300 शब्दों में टिप्पणियाँ लिखिए : (3 x 3 = 9)

1. भारतेंदु युग
2. प्रेमचंदोत्तर युग की कहानियाँ
3. लहनासिंह का चरित्र चित्रण
4. प्रेमचंदपूर्व हिंदी उपन्यास
5. 'निर्मला' उपन्यास के शीर्षक की सार्थकता
6. प्रेमचंद के उपन्यासों की सोद्देश्यता

विभाग घ : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिये गये संकेतों के अनुसार दीजिए :

सही / गलत बताइए :

(0.5 x 10 = 5)

1. आधुनिक काल से पूर्व साहित्य की रचना काव्य में होती थी क्योंकि काव्य में गेयता होती है जिससे उसको याद रखना आसान होता है.
2. भारतेंदु ने हिंदी गद्य को साहित्यिक संस्कार दिया.
3. द्विवेदी जी के साहित्य में रीतिकालीन भावबोध का समर्थन मिलता है.

सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

4. प्रेमचंद की कहानियाँ के आठ भागों में संकलित हैं. (कथासरोवर / मानसरोवर)
5. एकांकी में अंक होता है. (एक / दो)
6. आचार्य रामचंद्र शुक्ल ने को गद्य की कसौटी माना है. (उपन्यास / निबंध)

सुमेलित कीजिए :

7. सोमा बुआ	क) निर्मला	अ) चंद्रधर शर्मा गुलेरी
8. चंपा	ख) अकेली	आ) प्रेमचंद
9. रुक्मिणी	ग) उसने कहा था	इ) जयशंकर प्रसाद
10. सूबेदारनी	घ) आकाशदीप	ई) मन्नु भंडारी